

כך נפילה הרשת

"פרשת אלכסיס" סיפור דמיוני של אורי אבנרי שפורסם בשמו של סופר יווני שאינו קיים, הופיע ב"העולם הזה" ערב פסח 1964. הוא הכיל את כל הפרטים של עסקיהביש הישראלי במצרים, שאסור היה אז לפרסמם. כדי לאפשר זאת, הועברה העלילה לסיכסוך היווני-התורכי, שהיה אז אקטואלי.

עתה, עם ביטול האיסור על פירסום מרבית פרטי העסקיהביש, מפרסם "העולם הזה" את הסיפור מחדש — והפעם תוך ציון מלא של השמות והמקומות, אך מבלי לשנות דבר בנוסח המקורי, וזאת השמטות קצות וחסרות-ערך.

הסיפור הוא במתכונת רומאן היסטורי — כלומר, כדי לצייר את אוירת העליזה, את מניעי הגיבורים ואת הרקע הכללי, בא תיאור שהוא פרי הדמיון, אך המבוסס על הפרטים האמיתיים.

בשכונת שעבר, בחלק הראשון, תיאר הסיפור איך הגיע "הארם השדושי", המכונה "רוברט", מפאריס לקאהיר, איך קיבל את הפקודות לביצוע מעשי החבלה והתחילי לבצענה. החלק השני, המתפרסם לחזק, מתאר את נפילת הרשת ורקימת העליזה שנודעה לאחר מכן בשם "פרשת לבון".

כך זה נכתב ופורסם לפני שבע שנים — כשפחות מתריסר אנשים כארץ ידעו את הפרטים.

פרק שני

בחדר השר

פינחס לבון, שריהביטחון, קימט את מצחו. בתנועה מהורהרת החליק את שערו הלבן. לפניו היה מונח עיתון אמריקאי. הוא נהג להקדיש את השעה הראשונה של יום-עבודתו לקריאת עיתונים. ישראלים וזרים. תאורת-הקריאה שלו, תכונה בלתי-רגילה אצל פוליטיקאי, ליוותה אותו כל חייו. את עינו צדה ידיעה קטנה, בתחתית העמוד הראשון: קאהיר, 16 — מאת כתבתנו — שורה של מעשי-חבלה

דעתם לפעול נגדי בצורה שתסכן את ביטחון המדינה. ובכל זאת. הפצצות האלה. מדוע נודע לו הדבר רק מעיתון זר? אשאל את דיין. לא. דיין נסע לארצות-הברית. השד יודע לשם מה. דווקא בשעה זו. הוא הרים את השפופרת. "בקשי נא את גיבלי, שייכנס אלי".

הגבר הגבוה, בעל ההופעה המרשימה, נכנס וסגר אחריו את הדלת. "ביקשת לראות אותי, פינחס?" הוא ניראה כמו חייל אמיתי, חשב השר. יותר מכל קצין אחר בצבא שלנו. ובכל זאת, איני מאמין לו. יש בו משהו בלתי-יכון. אולי כל איש מודיעין הוא כזה. "אנא, שב, בנימין".

הפצצות האלה במצריים. משהו מוזר כאן. שוב חזרה אליו ההרגשה הסתומה. שתקפה אותו לא פעם בשבועות האחרונים. האם אומרים לו את הכל? האם עוזריו נאמנים לו? לעיתים. מבלי שיוכל להסביר מדוע. נידמה היה לו שהוא מוקף חומת אטומה, שעוזריו מסתודדים סביבו כמו ליד מיטה של חולה.

נכון, הרמטכ"ל, מושה דיין ("הרמטכ"ל הגידם", גנרל סיפאקס) שונא אותו. הוא יודע זאת. לפחות מאז נזף בו על שהירשה לאחד מאנשיו, לעבור את הגבול הירדני, כדי לחטוף חיילים ירדניים. זה היה מעשה מטומז טם. אפילו בא כדי להבטיח החזרתו של סמל ישראלי שנתפס מעבר לגבול. מעשה כזה יכול לגרום לחסוכות

במשך כמה דקות מדדו שני הגברים איש את רעהו. הבדלה-גיל ביניהם לא היה גדול. אך הם השתייכו לשני דורות. השר היה שייך לדור שלפני-המלחמה, שהיה מעורה בתרבות ההומניסטית. לשונו החדה הטילה את מוראה על כל יריביו המדיניים. הקצין היה שייך לדור של מלחמת-העצמאות. דור שאיבד רבים מן המעצורים התרבותיים של קודמיו. שמו היה קשור באחת הפרשות העכורות של המלחמה*.

לבון נטל לידו את העיתון האמריקאי, הניחו לפני גיבלי. "האם ידוע לך משהו על זה?"

אף ניד מפניו של הקצין לא העיד על הפתעה כל-שהי. הוא קרא את הקטע בעיון, כמורה העובר על היר-בור של תלמידו, העיר: "כן, זה נכון, פחות או יותר". תמהתי במקצת. נידמה לי שלא קראתי על כך מאור-מה בדו"חות שהוגשו לי".

זה נכון. גיבלי הדליק לעצמו סיגריה, בנחת. נתתי הוראה לברר תחילה מי עומד מאחורי התקריות האלה, כדי לאפשר הערכה מתאימה. ברגע שנדע משהו מוסמן, תקבל, כמובן, דו"ח מפורט".

וכיצד אתה חושב לברר זאת?

יש לנו רשת טובה מאוד במצריים. היא מורכבת מאנשי העדה היהודית בקאהיר ובאלכסנדריה. שלחתי את אחד מאנשינו הטובים ביותר לקאהיר כדי לאסוף במקום אינפורמציה מוסמכת".

"והוא עוד לא חזר?"

"לא".

"ואין לך שום דיעה ביחס לאופי התקריות?"

קשה לדעת. ההשערה הקרובה ביותר היא, כמור-בן, שזה מעשה ידי הקומוניסטים".

"שטויות!" לבון נהג תמיד להגיד את דעתו לבני-שיחו בפה מלא. וזאת היתה אחת הסיבות לכך שפחדו מפניו, אך לא אהבוהו. קומוניסטים אינם עוסקים ב-סדרור. כאיש מודיעין אתה צריך לדעת זאת. כדאי לך לקרוא כמה ספרים טובים על נושא זה".

השר לא ידע כי כמעט אותן המילים נאמרו, יום לפני כן, בנסיבות דומות בשיחה בקאהיר.

"ספרים הם ספרים, ומציאות היא מציאות". השיב גיבלי, שלא אהב ספרים וקוראי-ספרים. "על כל פנים, זו השערה. אפשרות שניה היא שפועלת שם מחתרת של האחים המוסלמיים. אצל הערבים האלה, הרי לעולם אי-אפשר לדעת".

"לא משכנע". פסק השר, קצרות.

גיבלי משך בכתפיו, קם ממקומו. "על כל פנים, פינחס, ברגע שנקבל ידיעות מוסמכות, נמסור לך דו"ח". לבון הסתכל בגבו של האיש היוצא. הוא היה מרוגז. בעצמו לא ידע מדוע. הרי האיש היה אדיב. לא היה בדבריו כל רמז לחוסר-משמעת. ובכל זאת...*

רוברט קם ממיטתו. במצב-רוח מרומם. מלצר במדים הכניס את ארוחת-הבוקר ואת העיתון האנגלי. בעין מאומנת עבר על הכותרות — מהומות ב-קפריסין, שרי-החוף התורכי מאיים בפלישה אם לא

הסמל המצרי קפיץ לעבר האיש ששכב על הארץ...

בינלאומית, ואין לבצעו בלי אישור שריהביטחון. אחרי הכל, לשם כך קיים שריהביטחון.

משה דיין, הרמטכ"ל, הגיש אז את התפטרותו. בוודאי חשב שלא יקבל אותה. אבל הוא קיבל את ההתפטרות. ורק כאשר התערב שריהביטחון הקודם, ב"גנרליון" (פא-פאדופולו הזקן), הסכים להשאיר את דיין בתפקידו.

הרמטכ"ל שונא אותי. האם כך גם המנהל הכללי, שמעון פרס (אינדריאס הצעיר)? והקצינים הבכירי רים? הם מעמידים פני נאמנים. הם מתחננים. אבל ה-אם הם נאמנים באמת? האם לא קשרו ביניהם קשר, מאחורי גבו? אולי הם מקיימים קשר עם בן-גוריון?

הרהורי-תעוזה. מדוע ייחזר בן-גוריון תחתיו? הרי בן-גוריון עצמו הציע למנותו כשריהביטחון, כשר-התפטר. אני מתחיל לסבול מתסביך של רדיפה. הכל בסדר. אני שסוט לא רגיל לאוירה של משרד זה, על סודותיו ותעלומותיו. הרמטכ"ל המנכ"ל ממלאים את תפקידם. אפילו אין הם אוהבים אותי, לא יעלה על

בלתי-מוסברים, שאירעה כאן לאחרונה, מעוררת את דאגתם של מפקדי המיטרה.

פצצות-תבערה התפוצצו בחוסדות של ארצות-הברית ושל בריטניה, וכן בבת-קולנוע ובמשרד-הדואר המרכזי. התקרית הראשונה אירעה בשני בחודש, ומאז התפוצצה פצצה כל יומיים-שלושה.

ידיעות דומות הגיעו גם מאלכסנדריה.

בשיחה עם כתב זה הודה מר מחמוד סעיד, מפקד מיטרת קאהיר, כי לפי שעה עוד אין בידי אנשיו מפי-תח לפיענוח התעלומה, אמצעי-הביטחון הוגברו, ותני-בורח של שוטרים הגיעו לעיר.

לבון הניח את העיתון הצידה, הדליק לו סיגריה. מזור, היררה. מזה שבועיים מתפוצצות פצצות ב-מצריים.

מדוע לא נמסר לו על כך בדו"חות של המודיעין? הוא ניגש לחלון, שאף את עשן הסיגריה.

אחרי כמה דקות חזר לשולחן, ושוב קימט את מיצחו.

* רמז לפרשת טוביאנסקי, שהוצא להורג ב-1948 אחרי "מישפט שדה", שבו כיהן גיבלי כ"שופט".

** תיאור שיחה זה משוחזר באופן חופשי, ואין לרי-אות בה דיווח מדויק על שיחה שהיתה. כידוע, מסרו לבון גיבלי גירסות סותרות.